

The Tower of Babel
jziring@torontotorah.com

1. רשב"ם בראשית פרק יא

(ד) הבה נבנה לנו עיר וגו' - לפי הפשט מה חטאו דור הפלגה? אם מפני שאמרו וראשו בשמים, הא כת' ערים גדולות ובצורות בשמים? אלא לפי שצום הק' פרו ורבו ומלאו את הארץ, והם בחרו להם מקום לשבת שם ואמרו פן נפוץ, לפי הפיצם משם בגזרתו:

2. אבן עזרא בראשית פרק יא פסוק ז

והשם הפיצם, והוא טוב להם, וכן אמר ומלאו את הארץ (ברא' א, יח):

3. רד"ק בראשית פרק יא פסוק ה

בני האדם - באמת בני האדם שהולכי אחר תאוות לבם ולא יפנו למעשה האל כי הוא ראה לשוב הארץ ממזרח למערב והם חושבים לישב במקום אחד מן הארץ לבד ולבטל רצון האל. והנה בענין המבול לא אמר לשון ירידה אלא לשון ראייה "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ" לפי שענין הירידה הוא בענין השתדלות לחקור הדבר ולהשיג עליו, וענין המבול היה מפורסם מאד והיה בכל העולם, ודבר סדם לא היה אלא בארצם ולא היה נודע לכל כי אם בארצם ובאשר סביבותיהם, ועל הכל דברה תורה כלשון בני אדם:

4. רמב"ן בראשית פרק יא פסוק ב

ואנשי הפלגה על דברי רבותינו (סנהדרין קט א) מורדים בבוראם. ורודפי הפשט (הראב"ע, והרד"ק), אומרים שלא היה דעתם אלא שיהיו יחד מחוברים כי הגיד הכתוב דעתם "פן נפוץ", ולא ספר עליהם ענין אחר. ואם כדבריהם יהיו טפשים, כי איך תהיה עיר אחת ומגדל אחד מספיק לכל בני העולם. או שמא היו חושבים שלא יפרו ושלא ירבו, וזרע רשעים יכרת: אבל היודע פירוש שם, יבין כוונתם ממה שאמרו ונעשה לנו שם - וידע כמה השיעור שיזמו במגדל לעשותו, ויבין כל הענין, כי חשבו מחשבה רעה, והעונש שבא עליהם להפרידם בלשונות ובארצות מדה כנגד מדה, כי היו קוצצים בנטיעות. והנה חטאם דומה לחטא אביהם, ושמא בשביל זה דרשו (ב"ר לח ט) אשר בנו בני האדם - אמר רבי ברכיה מה בני חמריא בני גמליא, אלא בנוי דאדם קדמאה וכו'.

5. רש"י פרשת נח

ודברים אחדים - באו בעצה אחת ואמרו לא כל הימנו שיבור לו את העליונים, נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה. דבר אחר על יחידו של עולם. דבר אחר ודברים אחדים, אמרו אחת לאלף ושש מאות חמשים ושש שנים הרקיע מתמוטט כשם שעשה בימי המבול, בואו ונעשה לו סמוכות:

6. R. Samet citing Cassuto

Verse 5 ties together the two halves of the story, serving as its central axis: "The Lord DESCENDED to observe the city and the tower which the CHILDREN OF ADAM had made." The first difficulty is theological: does God need to descend in order to observe the actions of the humans? Rashi replies by citing the Tanchuma's words: "He did not need to do so, but He came to teach judges not to condemn the accused until they would see and understand [the facts of the case]." Cassuto adds,

There is a satirical allusion here: they thought their tower would reach heaven, but in God's eyes their edifice was not giant, but rather the creation of puny creatures, a thing of earth and not of heaven. If God, the Dweller of the Heavens, wanted to see it up close, He had to come down from heaven to earth.

Similarly, the words "children of Adam" at the verse's end, which are strikingly extraneous, prompt Rashi to ask: "Rather than children of whom? Perhaps children of donkeys or camels?" Cassuto attempts to see here as well satirical allusions: divine beings did not build the tower, as the Babylonian myth claims, but rather children of Adam built the city and its tower.

7. Focus on the word שם